

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Jigme Khesar Strict Nature Reserve (JKSNR), describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2024 under Jigme Khesar Strict Nature Reserve (JKSNR) are:

1. Improvement of alpine meadows/Replication
2. Maintenance of Range Office

བཀོད་ཁྱབ་བཅུད་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀྱི་ཆེ་སློག་མ་དདཱལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེད་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་ ཁ་པ་(Category B) རང་ལྷ་རྒྱུད་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྲུང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ནང་སྤྱོད་མེད་མི་མེད་དང་ ཡང་ན་ སྤྲུང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཆོ་བ་སྤྲུང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ལྷ་བརྟེན་སྤྱོད་མེད་མི་མེད་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལྷ་གོན་པ་འབྱུང་ནི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་དྲ་ གལ་སྤྱིད་གོན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུང་ཅིག་འབྱུང་ནི་དང་ གོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ རྩ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀྱི་ཆེ་སློག་མ་དདཱལ་ཐོག་ལྷ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷ་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་ཕྱེ་གཉིས་ལྷ་ལྷན་བརྟེན་གྱི་ཕན་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚད་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀྱི་ཆེ་སློག་མ་དདཱལ་གྱི་སྤྱིད་བྱས་ལམ་སྟེན་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལྷ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོས་དྲ་ མི་དམངས་གྲོས་བསྟེན་དང་ དུས་དང་དུས་སྤྱི་མི་དམངས་ལྷ་གསང་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོས་ཡིན།

རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སློབ་ཀྱི་དང་སློག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་སྤྱ་ཚུ་འབད་བའི་སྐབས་ ཐབས་ལམ་དང་བཟུང་སྤྱོད་ཚུ་གསལ་སྟེན་འབད་མ་ཡིན་པ་དྲ་ འདི་ཡང་ལས་སྤྱི་ལྷ་གདམ་སེལ་ལམ་ལྷ་གསང་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན། གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་གི་ནང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་ལྷ་གོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་ཚུ་གི་དོན་ལྷ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱ་འགོ་མ་བཅུགས་པའི་ཏེ་མ་གཞི་བཅུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཚུག་བསྐྱམ་དྲ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་འཛིན་སྐྱོང་དང་གོན་ཉེན་མར་ཕབ་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་བཅུགས་དགོས་ཡིན།

དེ་འབད་མ་ལས་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྤྱ་ མི་ཕྱེ་ ལྷ་འགན། བརྒྱུད་དང་སྤྱན་ལྷ། དེ་ལས་སྤྱ་རྟོག་ལམ་ལྷ་གསང་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འགུལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུད་དགོས་ཡིན། འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལྷ་ གལ་གཏོགས་འབད་དགོ་པའི་ཁ་གཏང་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ཚུད་དགོ་པའི་ཁར་ ཁ་གཏང་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལྷ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་དགོ། གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁ་གཏང་ཡོད་མི་ངོས་འཛིན་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནི་འཆར་ལམ་ལྷ་གསང་ དེ་ལས་གལ་གཏོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་བཅའ་སྤྱིག་ཚུ་ཚུད་དགོས་ཡིན། སློབ་ཀྱི་དང་སློག་ཆགས་རྒྱན་ལམ་ཡིན་ཚད་ཚུ་གི་མཆར་གཞི་ལས་སྤྱ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྤྱན་ལྷ། བསྐྱར་ཞིབ། ཆིས་དབྱུད་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ལོ་བསྐྱར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་དགོས་ཡིན།

འཛིགས་མེད་གོ་སར་རང་བཞིན་སྤྲུང་སྤྱོད་ས་ཁོངས་ཀྱི་དོན་ལྷ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༥ རང་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་ཕྱེ་འཛིན་སྐྱོང་འཆར་གཞི་དགོས་ཡོད་པའི་ལས་སྤྱ་ཚུ་ཡང་།

༡༥ ཆབ་ཇོ་ལ། ཆང་། སྤང་ཆེན་ལ་ དང་ རྒྱ་གཞུང་ལུང་པའི་ ས་ཁོངས་ནང་ ལ་མཐོ་སའི་ རྒྱ་ཐང་ཚུ་ ལེགས་བཅོས་འབད་ནི་དང་།

༢༥ གསང་སྤྱོད་ཁའི་ སྤང་འཛིན་ཡིག་ཚང་ ཉམས་བཅོས་ འབད་ནི།